

AVTONOMIST

::

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj.

::

Celoletna naročnina 120 K, mesečna 10 „
Posamezne številke se računijo po 2 K.
Inserati se računajo: pol str. 1000 K, manjši sorazmerno. — Pri malih oglasih beseda 1 K.

Najnovejše.

Vladna kriza.

Zagreb, 4. decembra. Kriza še ni rešena. Tekom današnjega dne so se posvetovali načelniki in zaupniki vladnih klubov o načinu rešitve. Do odločnih sklepov ni prišlo. Najbolj poskušajo vplivati na predsednika parlamenta dr. Ribarja, ki bo poročal danes ali jutri

kralju o parlamentarnem položaju. Mnogi člani radikalnega kluba so mnenja, da bi bilo najbolje, če se sestavi neke ste „volilna“ vlada, ker smatrajo nove volitve za edini izhod iz sedanjega težavnega položaja.

Delo miruje.

Zagreb, 4. decembra. Kakor običajno pri vladnih krizah miruje tudi sedaj vse delo po ministrstvih, ker nihče

ne ve, v kakšnem smislu naj se rešujejo važni politični akti. To velja zlasti o aktih gospodarskega značaja.

Poslanci se razhajajo.

Zagreb, 4. decembra. Vsled vladne krize je zapustilo mnogo poslancev Belgrad, ker računajo, da z ozirom na bli-

žajoče se božične praznike parlament letos ne bo več sklican. Tudi večina slovenskih poslancev je odšla domov.

Glavna skupščina radikalne stranke.

Zagreb, 4. decembra. Politični krogi pričakujejo z veliko napetostjo glavno skupščino radikalne stranke, ki se bo vršila v nedeljo 11. t. m., ker upajo, da bo potek skupščine v mnogih ozirih raz-

jasnil in razbistril sedanjo krizo. Na skupščini bodo poročali najvplivnejši voditelji radikalne stranke v vnanje- in notranjepolitičnem položaju naše države.

Anglija in Nemčija.

Dunaj, 4. decembra. Med nemškim veleindustrialcem Rathenau-om in vodilnimi angleškimi finančniki se nadaljujejo razprave glede načina, kako naj se Nemčiji olajša plačevanje vojne odškodnine. Kljub energičnim protestom francoske vlade stoji Anglija na svojem pomirljivem stališču napram Nemčiji, ta-

ko da upajo na ugoden potek pogajanj. Če pride med Anglijo in Nemčijo do sporazuma, bodo celo vprašanje vojnih odškodnin začeli še tekom tega meseca pretresati tudi na konferenci v Washingtonu. Z ozirom na ugodne vesti iz Londona ima nemška marka še vedno dvigajočo se tendenco.

Beg z Dunaja.

Dunaj, 4. decembra. Vsled zadnjih velikih protidraginjskih izgrediv dunajskega delavstva in pustošenja in plenitve velikih trgovin so začeli bogati Dunajčanje trumoma zapuščati mesto in

se selijo v inozemstvo. Posebno mnogo trgovcev je odpotovalo na Češko. Istotako so bili vlaki v Švico in v Nemčijo prenapolnjeni.

Dr. Rašin pozvan na Poljsko.

Dunaj, 4. decembra. Bivšega čehoslovaškega finančnega ministra dr. Ra-

šina je pozvala poljska vlada v Varšavo, da temeljito prouči poljske finance.

Dnevne vesti.

Moko zadržujejo nekateri ljubljanski trgovci v upanju, da bo cena poskočila. Oddajajo jo le v malih količinah in še to jako neradi, čeprav jo imajo v zalogi velike količine. Tukaj bi napravila občina prav lahko na radikalen način red tako, da sama naroči dovoljne količine moke (kakor se je to zgodilo s krompirjem) in jo oddaja občinstvu po primerni ceni.

Stari načrt ustanovitve „gospodarske stranke obnavljajo neki jako vplivni gospodje. Stranka naj bi združevala vse konservativne elemente. Z druge strani pa se čuje, da nameravajo gospodarsko stranko ustanoviti kot neko podružnico radikalne stranke v Sloveniji. približno tako, kot so osnovali demokratije svojo „Samostojno kmečko stranko.“

Nesreče. Včeraj zvečer je spodrsnil na eni številnih „drsalnic“, katerih je v mestu in v okolici po trotoarjih in sredi cest vse polno, neki delavec in padel tako nesrečno, da si je zlomil nogo. Prepeljali so ga domov. Ne bi škodovalo, če bi učitelji v šolah opozorili mladino na nevarnost, ki jo povzročajo take „drsalnice“ odrastlim, in ki je velika posebnost takrat, če zakrije gladki led na novo padajoči sneg.

Angleški klub nameravajo otvoriti v doglednem času v Ljubljani po vzoru francoskega krožka. Namen kluba bo omogočiti članom učenje angleškega jezika in poznavanje angleškega slovstva. Ravnotako nameravajo obnoviti tudi stari „ruski kružok“. Ustanovitvi angle-

škega kluba bo nedvomno sledil še kak italijanski „cirkolo“. Da pa Slovenci ne bomo zaostali, se bo ustanovil tudi slovenski klub za učenje slovenskega jezika. Snovatelj posebnega slovenskega kluba je baže g. dr. France Ilešič.

Pretep med vojniki in civilisti. Sinoči v pozni uri je petorica vojakov v neki kavarni do krvi pretepla z bajoneti nekega civilista. Policije dolgo ni bilo nikjer videti. Ljudje so prestrašeni bežali iz kavarne. Šele posredovanju nekega kapetana se je posrečilo razbesnele vojake ukrotiti.

Matjažev večer naj nadomesti starega slovenskega Miklavža. Zakaj? Zato ker je Miklavž „klerikalec“, Matjaž pa slovenski narodni junak iz — ogrske dežele! (Primeri pesem: Ta zlat je kova znanega, kralja Matjaža samega). O božiču bodo otroci gledali okrašena božična drevesca — nemška sicer, pa to nič ne de; kajti jaslice so „klerikalne“. Na drugi strani pa vpijejo isti ljudje po „narodni vzgoji in „vzgoji v narodnem duhu“. Ubogi otroci! Zakaj jim ne privoščite tistega veselja, ki so ga vživala dolga pokolenja pred nami in ga še uživajo? Ljudje, ki tudi nekaj razumejo o razmerju med narodnostjo in vero, trde, da je večina takimenovanega „narodnega blaga“ (razne šege, običaji itd.) verskega izvora, odkoder je tekom stoletij prešlo v čisto narodno svojino. Po mišljenju raznih modernih puhovcev je treba seveda vse to prezreti.

Po tretji obletnici.

Že cele tedne se po časopisih vlačijo vesti o vladni krizi. „Večina“ sedanjega okrnjenega parlamenta v Belgradu „vlada“ ljudstvo naše države kakor pač zna: ponajveč s policijskimi metodami in manirami. V tem parlamentu ni Hrvatov in ni komunistov, ki so bili predvsem predstavniki delavskega razreda v naši novi državi. Ta „večina“ obstoji v glavnem iz dveh strank: iz srbske radikalne stranke in iz demokratske stranke. Ostali dve manjši vladni stranki: slovenski samostojni kmetje in bosanski Turki ste politično malo pomembni privesek radikalcev in demokratov. Radikalci in demokrati se od časa do časa medsebojno hudo zlasajo in takrat, pravijo, je vladna kriza, kakor smo jo imeli čast opazovati zadnje tedne. Končno se gospodje pobotajo, nekaj ministrov se odžaga in novi možje stopijo na njihova mesta. In državni voziček je zopet v ravnotežju in polomljeno škrip-lje dalje naša svetovno imenitna državna uprava.

Pretekli četrtek smo praznovali že tretje obletnico ujedinjenja. Demokrati pravijo: narodnega ujedinjenja. Mi pravimo pa: državnega ujedinjenja. Ves čas, ki je potekel od 1. decembra 1. 1918. dalje, smo živeli pravzaprav v samih vladnih krizah. Sedaj je ta stranka na površju, sedaj druga; enkrat so na vladi radikalci, drugič demokrati. Volitve v konstituanto pa so prinesle seboj nujno skrahanega parlamentarizma, da sta se morala namreč vpreči v državni voziček pes in maček, radikalec in demokrat, vsak pa na eno stran ojnice. Pes bi rad tekkel, pa ne more, ker se je maček potuhnil, počepnil in le časih skače sem in tja, kakor bi se hotel rešiti čudne vprege, pa ga vrvi in jermenja ne izpušče. Ta vprega toraj ne gre nikamor, pa zato spremljevalca, slov. samostojni kmet in bosanski Turk, ne vesta pravzaprav kaj in kako bi. Ker pa je Turk bolj prebrisan kot pa slovenski samostojni kmet, jemlje iz vozička milijone, ki so na njem naloženi ter jih pošilja v svoje tajinstvene hareme! To, pravijo, so vladne krize, ki trajajo in se periodično ponavljajo že tri leta in več.

Kaj pa se dogaja med tem z državo? Če pregledamo to triletno dobo nazaj vidimo sledeče: 1. Draginja neprestano narašča kakor voda ob dolgotrajnem deževju. Vse naredbe, vsi verižniški uradi, vsa občinska in drugačna sodišča za pobijanje draginje — vse ne pomaga nič.

2. Padec našega denarja je takorekoč stabilen. Leta 1919. si še lahko kupil za sto naših kron 9 švicarskih frankov, danes kupiš lahko za isto vsoto komaj enega in pol. Četudi se sem in tja vrednost naše krone nekoliko zopet popravi, vendar po sedanjih izkušnjah lahko smelo pričakuješ, da bo prišel že čez malo dni nov padec. Naš denar vodeni; ne moremo se odtegniti misli, da se vrši ž njim prav isti proces, kakor smo ga opazovali pri ruskem rublju, poljski marki, nemško-avstrijski kroni in zadnje čase pri nemški marki. Godi se nam pri zapadnih kapitalistih tako, kakor pravim premaganim narodom.

3. Sporedno s tem raste socialna nezadovoljnost delavnih ljudi, katerih pretežna večina nima niti eksistenčnega minimuma več. Socialne uredbe, še tisto malo kar smo jih imeli in poznali, se sistematično podirajo in uničujejo. O socializaciji kapitalističnih veleobratov in rudnikov ni govora več. Vse to se je le „nacionaliziralo“ na ta način, da se je posamezne nemške in druge tujerodne kapitaliste prisililo, da so vzeli v španovijo nekaj takozvanih „Jugoslovancev“. Pravi producent in delavec pa je danes veliko večji socialni suženj, ka-

kor pa je bil pred letom 1914. Tako se je „narodna svoboda“ spremenila v rokah kapitalističnega razreda v socialno sužnost!

4. Agrarna reforma, od katere sta kmetič in poljedelski delavec pričakovala gosposke zemlje, je splahnela. Od obljube, da se bo gosposka zemlja razdelila med tiste, ki jo resnično obdelujejo, so ostali le agrarni direktorji z obilnim uradništvom, ki ne vé, s čim naj bi porabilo čas, kadar sedi v kancelijah! Namesto, da bi zemljo razdelili, so postavili na veleposestvih „sekvestre“, da tako poskrbe za eksistenco in zaslužek nekaterim svojim prijateljem.

5. Potem so šli in so se zaleteli v plemenske razlike državnega ljudstva. Ustvarili so v državi ustavni položaj, ki izziva in draži večino hrvatskega in slovenskega ljudstva. Tri sorodne si brate, ki bi lahko živeli mirno in sporazumno v eni državni hiši, so umetno razprli, razvneli medsebojni plemenski boj, ki o njem koncem 1. 1918. ni bilo nobenega sledu. ter so s tem činom škodovali nele zunanjemu ugledu nove države, temveč tudi njeni notranji konsolidaciji — iz neumljivih nam razlogov. Večino hrvatskega, slovenskega in srbskega ljudstva so odpahnil — s pomočjo umetno stvorjene parlamentarne „večine“ ter z ukinitvijo od njih samih že pravomočno prizanih poslaniških mandatov — od upliva na državne posle in državne dogodke. Z zmotno svojo teorijo o „enotnem“ narodu, so politično in socialno potisnili ob stran slovenski in hrvatski narod v njegovi politični večini. Namesto, da bi plemenske posameznosti, ki so plod stoinstoletnega kulturnega in gospodarskega življenja, porabili kot solidarno silo v prid višjemu kulturnemu in socialnemu razmahu vsega državnega ljudstva po enakem, vsaj navidezno pravičnem merilu, so ravnali po starem, škodljivem načelu: deli in potem vladaj!

6. Končno jim je bilo tudi še to premalo. Zato so k razvnetemu plemenskemu razdorju pridodali še verski boj. Verstvo je gotovo nekaj, kar je pri večini vsaj našega ljudstva, najbolj občutljivo. Namesto, da bi z resnično svobodo verstvu in njegovim konkretnim oblikam skušali doseči versko toleranco, ki je mladi naši državi tako zelo potrebna, so šli in izzvali takozvani „kulturni boj“. Niti zgodovinski primer zedinjalnega državnika Bismarka, ki je v podobnem boju podlegel, ni pomagal. Razvneli so verske probleme v naši državi v imenu neke nestrpne in malo civilizacijske „svobodomiselnosti“, ki nosi na sebi vse znake terorističnega izzivanja, kulturne ozkosrčnosti in duševne ignorance.

Našteli smo tako nekaj bistvenih napak naših „državotvorcev“, zidarjev nove državne stavbe Jugoslavije. Zakaj smo storili to, ko je vse to znano vsakemu, ki med nami živi zadnja tri leta? Storili smo to zato, da vprašamo, ali so krize, ki se periodično ponavljajo v Belgradu res samo vladne krize? Da se dajo te krize sprečiti z novimi ljudmi v ministrskih kabinetih ali s pojačanjem vladne parlamentarne „večine“ s pristopom te ali one stranke k sedanjemu vladnemu bloku?

Mi mislimo, da te krize niso samo vladne krize! To so državne krize, to so krize sedanjega vladnega sistema! Te krize so nam dokaz, da po sedanjih potih naša država ne more priti nikamor, da pri sedanjem državnem sistemu trpi in neprestano peša, namesto da bi se krepila in napredovala. V Avstriji so videli, da država, ki je ne nosi z lastno voljo in zadovoljnost širokih vrst ljudstva, pada iz ene državne krize v

in da se na bajonetih ne more — sedeti.

Ujedinjenje, izvršeno 1. decembra 1918. v Belgradu, potrebuje še mnogo dela pametnih in treznih ljudi; potrebuje predvsem drugačnih državnih načel in metod od današnjih, da bo namišljeni cilj res dosežen. Treba se je rešiti najprej sedanje državne krize, potem bodo belgrajske krize res samo še neškodljive

vladne krize. Državne krize pa se ne moremo rešiti prej, dokler se ne izpostavi plemenska in verska enakopravnost, dokler ne zavlada prav velika svoboda in dokler vse državno gospodarstvo ne prešine žarek socialne pravičnosti in poštenosti!

To so bile naše skromne misli ob tretji obletnici. Zastave nas pri tem niso motile.

Brez kontrole.

Glavni pogoj vsakega poštenega in rednega gospodarstva je strogo nadzorstvo ali kontrola. To velja za privatno gospodarstvo ravno tako kakor za državno. Kjer gospodar spi in se za vodstvo gospodarstva ne briga, hlapci lahko počno kar jim je drago.

Gospodarstvo brez nadzorstva je tudi naše državno gospodarstvo.

Največji znak svobodne, neodvisne in samostojne države je državna neodvisnost v mednarodnem oziru. Ta neodvisnost najde svoj izraz v možnosti sklepanja pogodb kot enak med enakimi. Neodvisna država urejuje svoje razmerje do sosedov in do oddaljenih držav tako, kakor jih ureja in določa samostojen in neodvisen gospodar: s pogodbami.

V demokratični državi je gospodar v državi ljudstvo oziroma od ljudstva v svobodnih volitvah izvoljeni parlament. Različne panoge državnega gospodarstva vodi parlamentarna vlada oziroma ministrstva. Za ureditev odnosov naše države napram našim sosedom se mora brigati ministrstvo notranjih zadev, parlament pa bi moral vodstvo teh poslov nadzorovati. V drugih državah, kjer imajo res močne in zavešne parlamente, imajo posebne parlamentarne komisije ali odbore, s katerimi se minister vnanjih zadev kot parlamentu odgovoren član vlade posvetuje o vsakem važečem koraku, predno pride do končnejšega sklepa. **Pri nas pa tega ni. Pri nas dela minister vnanjih zadev oziroma vlada, kar ji je milo in drago, brez nadzorstva po parlamentu ali kakem parlamentarnem odboru.**

To je usodepolna napaka. Kam tako brezkontrolno vladanje dovede, je pokazala zadnja naša afera z Albanijo. Parlament ni vedel ničesar, kaj namerava vlada na albanski meji in ljudski zastop kot vrhovni gospodar države je plaval popolnoma v temi o pripravljajočih se dogodkih, dokler ni vlada proglašila delne mobilizacije. Šele takrat, ko je bilo treba skrbeti za pokritje z mobilizacijo združenih stroškov, se je obrnila vlada na zastopnike parlamentarnih klubov in rekla: „Tako stoji stvar: Mi smo „notri“, — plačajte!“

Vsak, kdor ima le količjak smisla za parlamentarizem in demokracijo, mora uvideti absolutno pogrešnost takega nastopa in postopanja. Dolžnost parlamentarne vlade je, da se obrne na parlament ali poseben parlamentarni odbor že prej, dokler je še čas, in parlamentu kot ljudskemu zastopu objasni svoje namere, tako da se lahko vlada sklicuje na voljo parlamenta kot ljudskega za-

stopa tudi v najbolj kočljivih in najbolj dalekosežnih vprašanjih.

Pri nas trpimo pa v tem oziru še na neki drugi napaki. Ministrstvo vnanjih zadev ni ministrstvo, do katerega bi imele dostop vse prlamentarne stranke, ampak je stalno v rokah ene same stranke. Druga napaka pa je, da pripada uradništvo tega ministrstva ozkemu krogu takozvane „beogradske porodice“. Kdor ni član ene izmed onih malostevilnih belgrajskih rodbin, ki so si prisvojile vso oblast v državi, ta ne more pri vseh svojih sposobnostih priti do kakega važečnega mesta v naši diplomaciji. V naši diplomaciji se je razvil neke vrste „fevdalizem“, kakor smo ga občutili v Avstriji. Kakor v Avstriji ni mogel postati diplomat, kdor ni bil grof ali vsaj baron, tako tudi v naši vnanji službi ne pride na vodilno mesto, kdor ni tesno združen z „beogradske porodice“ in kdor ve, da ima „beogradska porodica“ važne trg. interese, bo tudi razumel, zakaj se tako krčevito brani izpustiti iz rok vajeti vnanjega urada. Ena sama kratka, točna in pravočasna diplomatska informacija je na borzi vredna težke milijone!

Takim in podobnim zlorabam vladne oblasti pa ne more nihče drugi napraviti konca kot močan in samozavesten parlament. Takega parlamenta pa mi nimamo in zato tudi nimamo potrebne kontrole nad vodstvom naših vnanjih zadev. Posledica takega brezkontrolnega vodstva so splošno znane.

Nič boljše, mogoče še slabše, stoji stvari glede vodstva našega vojnega ministrstva. V demokratičnih in parlamentarnih državah je navada, da odobri parlament število vojakov, to je tkzv. ferkutni kontingent. Kdor je zasledoval parlamentarno zgodovino evropskih držav v zadnjih letih pred vojno, mora vedeti, kaj pomeni to pravo parlamenta v monarhističnih državah. Za to svoje najvažnejše pravo se naš parlament, ako smo prav poučeni, sploh nikdar ni brigal, ampak prepustil je in še danes prepustja vojni upravi, da počne in dela, kar hoče. Zato je pa tudi gospodarstvo z vojnim proračunom naravnost nekaj vnebovpijočega. Kdor mora ali more redno čitati belgrajske liste, bo pritrdil, da ne mine skoro dan brez objave ene ali druge korupcijske strahote. Toda kaj pomagajo še tako divja razkritja in razkrinkavanja? Do danes še nismo brali, da bi bil le eden izmed brezštevilnih nepoštenjakov, ki so obogateli na račun raznih protipostavnih korakov, n. pr. pri dobavah, pozvan pred sodišče in kaznovan! Niti eden še ne! So pač države, kjer imajo posebne urade, da čitajo vse v državi

izhajajoče liste in kjer najdejo kakšno nepravilnost v javni upravi zabeleženo, dotično obtožbo izstrižejo in obtoženca pokliče vrhovna oblast sama na zagovor in opravičbo. V Belgradu take ustanove ne poznajo in če jo že poznajo, ne vpoštevajo tega, kar stoji v časopisih in ne preiskujejo krivic in ne kaznujejo krivcev po zaslugi. V Sloveniji obstoji tak urad pri pokrajinski upravi, toda kaj je Slovenija, če boleha glava državnega telesa?

Iste nezdrave pojave opazujemo lahko dan za dnem tudi v vseh drugih panogah državne uprave. Afera sledi aferi, a kontrole — ni!

Ni pa le vnanje kontrole od strani parlamenta, ampak tudi notranjega nadzorstva v uradih samih. V tem oziru trpimo strašno vsled neurejenih razmer v centralnih oblastih. Ena najvažnejših zadev v pravni državi je ureditev in določitev kompetenc. Kdo je pristojen, da rešuje finančne, kdo je pristojen, da rešuje invalidske zadeve? V Avstriji je bilo n. pr. v zadevah srečk in dobroteljskih loterij pristojno finančno ministrstvo, v Belgradu pa rešuje iste stvari — polje-

delski minister! Tu se vidi najjasnejše, kam mora pripeljati prevelika in nepremišljena naglica v nesmiselnem centraliziranju! Ministrstva d. rejena po oddelkih — kako pa tudi, če minister sam ne ve, v katerih zadevah je pristojen in v katerih ne? Posledica te kompetenčne negotovosti je pa ravno ona strahovita upravna zmešnjava, ki tlači vse naše gospodarsko življenje ob tla kot težka mora, na drugi strani pa omogoča korupcijo vsake vrste, ki stane državo težke milijone na korist — nekaterih oseb.

Za Slovenijo sledi iz spoznavanja teh žalostnih dejstev logičen sklep, naj dobi Slovenija svojo avtonomijo na vseh poljih. Slovenija **že ima** svoj upravni sistem, sicer avstrijski upravni sistem, toda vendarle sistem, ki omogoča **kontrolo in pregled**. V centrali pa ni doslej ne sistema, ne kontrole in ne pregleda. O centralizaciji se bo dalo pametno razpravljati šele takrat, ko bo tudi centrala mogla pokazati na kakšen sistem, čeprav slab, ampak vsaj sistem. Danes pa vlada brezglavost na škodo posameznih delov.

Afere.

Kaj je afera? Afera je dogodek, navaden dogodek. Vendar pa s tem tujim francoskim izrazom navadno ne zaznamujemo vsakdanjih dogodkov, tudi ne dogodkov, ki jih rodi pošteno in solidno življenje, ampak dogodke bolj nečednega, nepoštenega značaja.

Na takih nečednih dogodkih ali aferah je naša država silno bogata. Komaj smo se bili ujedini, so se že začeli pojavljati različne **izvoznice afere**. V dobi, ko je stradala cela srednja Evropa, se je silno izplačevalo prodajati živila iz naše države v tujino. Država je sicer izvoz živil prepovedala, toda na pritisk vplivnih politikov in trgovcev je dovolila posameznikom, da morejo izvoziti določene količine živil v inostranstvo. Taka dovoljenja — izvoznice — so potem tisti srečni ljudje, ki so po vladni milosti prišli do njih, prodajali za drag denar dalje in poučeni krog trde, da je tudi marsikak visok gospod v vladi v tej dobi položil solidne temelje svojemu gospodarstvu. Časopisi so sicer objavljali cele liste imen različnih verižnikov, navijalcev cen in temnih elementov med izvoznici, toda preiskava se ni vršila nobena in do danes še ni bil nihče kaznovan.

Izvozniki in verižniki in aferam so sledile v dobi svobodne trgovine „liferacije“ ali dobave. Največ je potrebovala vojna uprava, pa tudi ministrstva za promet in soc. politiko so potrebovala mnogo različnega materiala. Kdor je imel dobre zveze z ministrstvom, je postal lahko čez noč bogat mož. Njemu ni bilo treba drugega kot pravočasno zvedeti, kaj in kedar eno ali drugo ministrstvo potrebuje. To je bila vsa umetnost. Tako „za oči“ so pač razpisali v posameznih slučajih javne licitacije, toda roki za vlaganje ponudb so bili tako kratki, da nepoučen ponudnik ni imel niti časa stvari dobro premisliti. A če tudi je še tisti čas kakor vjel, mu ni nič po-

magalo, ker je državna uprava navadno oddajala dobave na „najboljše“ ponudnike. „Najboljši“ so bili seveda tisti, ki so obljubili merodajnim gospodom najvišje procenite in provizije... Ta metoda „zárade“ (zaslužka) baje še danes prav bujno cvete...

V kazensko preiskavo zaradi takih afer seveda še nihče ni prišel in tudi kaznovan še ni bil nihče.

Liferantom so stopili ob stran kot vredni tovariši posredovalci. Ti gospodje posredujejo vse. Če najdejo kje na Francoskem kako staro tvornico orožja, popolnoma nerabno seveda, jo ponudijo v nakup naši državi („Omnium Serbe“). Seveda ne po ceni. Če je staro železo francoske fabrike vredno morebiti nekaj tisoč kron, zahtevajo oni od države, naj da zanj kakih 100 milijonov, pa ne kron, ampak francoskih frankov. Če mogoče seveda v zlatu, da se stvar splača. Z bagatelami v kronah ali v dinarjih se naši gospodje posredovalci ne zadovoljujejo radi. Če pa pride taka posredovalska umazanija na dan, ne obstoji za posredovalca nobena nevarnost, da bi ga oprala sodnija. Ravno nasprotno; če sodnik ne vidi, da je med posredovalci tudi kak ministrski sin, obstoji nevarnost za sodnika, da utegne premišljevat v zaporu o tem, kaj se pravi imeti za očeta ministra.

Kdor ne mara premikati z živili natovorjenih vagonov, premika denar. Vsake vrste denar: dolarje, franke, „napse“ (napoleonorje), lire. Tudi holandski goldinarji so dobri. Zgodi se sicer včasih, da v večnih denarnih stiskah stokajoči finančni minister premikanje denarja čez državno mejo prepove, in takrat se zgodi kakšni banki mala nesreča, da ji zaplenijo par dolarjev, toda finančni ministri imajo z bančnimi reveži usmiljenje in jim odvzeti denar takoj vrnejo. Preveč vestne financarje pa nagrade s premestitvijo v solnčno Ma-

LISTEK.

Vzgoja pri indijancih.

Gospod urednik! Prav hvaležen sem Vašemu dopisniku v 33. št. Avtonomista, da je obrnil našo pozornost na indijanske „narode“. Z vso vnemo sem začel takoj proučevati njih kulturo, zlasti šolstvo. Izbral sem rod Očipve. Majhen je, a zelo inteligenten. Vsak tretji Očipve bi po našem evropskem naziranju lahko postal minister, poslanec, višji šolski nadzornik ali vsaj srednješolski ravnatelj. Ni čudno! Izborna je razvita kontrola vseh nad vsemi, in tako je vsakdo prisiljen, da potencira svojo inteligenco do skrajnih mej. Nam je to jasn dokaz za Darwinov nauk o boju za obstanek. Strank je v tem malem rodu, da nikoli tega. In kako si znajo izpraševati vest! Nedavno se je pod pritiskom tujcev izvršilo nekako ujedinjenje treh indijanskih rodov: Očipve, Otava in Siuks. Imajo skupnega poglavarja in nekaj parlament, v katerem „se grejo“ državo. V tem so sicer edini, da morajo držati skupaj, toda v posameznih rodovih se opaža stremljenje, da bi ob-

držali to, kar so podedovali od svojih očetov: da bi po svoje lovili bivoie, metali bojne sekire, škalspirali piščance in po svoje častili Velikega Duha. Toda stranka, ki je sedaj najmočnejša in pri rodu Siuks najvplivnejša, je drugih misli: vsi naj na isti način lovijo bivoie, mečejo sekire, škalspirajo. Glede Velikega Duha je pa mnenja, da ga ni treba. Mesto nje ga naj se uvede kult boginje Prosve, ki ga urejuje poseben Prosvetni odbor. Pristanje na ta program in denuncijantstvo drugače mislečih se plača z visokimi službami in s pravico, da se sme nositi zavest državotvornosti. Nasprotno, mi bi rekli avtonomistično stranko imenujejo prevratno. Ta je posebno močna pri rodu Očipve. Obe si seveda prizadevate dobiti mladino na svojo stran. Prevratneži pravijo, da je na njihovi strani pravica in resnica, nasprotniki se sklicujejo na moč.

Sredi svojih prerij ima rod Očipve nekako srednjo šolo. Mali indijanci se učijo vsakojakih znanosti. Poglavar učiteljskega zbora je zelo inteligenten. Nosi ime: Prerijska Mačka, kar je zelo častno pri Indijancih in pomeni izvanredno zahrbtnost in potuhnenost, ki ste v tem delu prerij v visokih čisljih. Pri-

staš je velike stranke rodu Siuks, ki mu je pripomogla od tega mesta. Še pred ujedinjenjem je skušal priti v zbor starešin, ki se posvetujejo od časa do časa o skupnih zadevah. Delal se je, da časti tudi on Velikega Duha, pa mu niso verjeli. Sklenil je, da se maščuje. Prilika se je kar sama ponudila. Neki Indijanček, učenec njegove prerijske šole, je v svoji gobezdavosti zinil, da ima smrdokavra od tod svoje ime, ker smrdi. Ta paglavec je po svojem prepričanju prevratnež. Tu imajo namreč tudi otroci svoje prepričanje. Precej, ko so otroci spočeti, jih politično opredelijo in določijo za eno izmed nasprotujočih si strank ali družtev. Eno teh družtev se nazivlje v indijanskem jeziku „Smrdokavra“ in je državotvorno. Indijanci so izraziti evolucionisti, odtod živalska imena. Načelnik tega društva je desna roka šolskega poglavarja. Perjanica smrdokavre mu diči bistro glavo in pisano njeno perje njegova stegna. Njegova naloga je, da organizira vse, tudi šele spočete otroke v svojem društvu, da se bodo pozneje borili proti češčenju Velikega Duha in nazadnjaškemu naziranju prevratnežev. Naj predstavljam še enega zastopnika prevratnežev. Ime mu je pre-

rijski orel. Čudna prikazen! Ves je pokrit z orlovskim perjem, ki ga ima tako prirejenega, da ga lahko naščeperi. Po mišljenju je nepoboljšljiv avtonomist. Drugi kolegi, večinoma pristaši poglavarjevi, so pokriti z vrabičjim perjem, ker se strinjajo z načelom vrabca: kjer je varno, tam se drži.

Mali Indijanček je torej brez dvoma grešil. Konferenca. Zapik! zavpije poglavar, in bojne sekire se zapičijo v mastno zemljo. S slovesnim glasom naznani hudodelstvo malega zlikovca. Smrdokavra naježi perjanico, oko se zaiskri: protidržaven element torej! Dobrodušen star Indijanec, učitelj paglavca, ga skuša zagovarjati, češ da je tako bedast, da se med odmori obesi bivolu za rep in dirka po preriji, v prepričanju, da se vozi z Express-International. Prerijski orel je mnenja, da bedaka obsodi le bedak. Drugi molče in si mislijo: za svojo kožo skrbi vsak! Z večino sprejeta sodba se glasi: Paglavec je res bedak in ne ve, kaj govori. Da pa ne bo več govoril in se bo bodo drugi bali govoriti, naj se škalspira in asmrti. Amen.

cedonijo ali ob brdovito albansko mejo, kakor to pač zahteva zdravje finančarjev.

„Liferacij“ in raznih drugih ugodnosti pa nima vsako ministrstvo. So tudi takozvana „papirnata“ ministrstva. V teh se samo piše, piše in piše. Za pisane pa je treba papirja, črnila, svinčnikov itd. To so stvari, ki jih v naši državi ni. Tudi noben domači trgovec jih ne zna naročiti iz tujih krajev. To znajo samo uradniki raznih „papirnatih“ ministrstev, ki tudi najbolje vedo določiti kakovost in ceno. Zato pošilja vlada leto za letom razne komisije v tuje dežele, kjer nakupujejo papir, svinčnike, pisalne stroje itd. Včasih seveda tudi kakšen vatel žide, pa ne mnogo. Tako po 1 za bojček ali dva, ki prideta potem brez carine kot državno blago na ministrstvo, kamor pride ta ali oni trgovec robo poiskati. Tako gospodje znatno olajšujejo carinikom njihovo naporno službo. Kadar je pa „papir“ posebno fine vrste, ga denejo v diplomatski kovčeg in ga skrbno zapečatijo, da ga ja ne prime kakšen carinik v svoje umazane roke. Če se pa carinik spozabi celo nad takim pečatom, pride finančni minister v vnanji urad se opravičiti, carinik pa dobi dobro nagrado s tem, da ga premeste v carinsko centralo, kjer piše akte. Preme-

teni diplomat pa dobi „klaso“ (povišanje za en ali dva razreda).

Takih afer najdemo v belgrajskih listih toliko, da se moramo čuditi, da se ne zgame parlament.

Parlament? Ja, ta stvar je pa druga. V parlamentu so stranke. Stranke obstoje iz pristašev, kajti stranka brez pristašev ni stranka. Okrog zbornične dvorane so dolgi hodniki. Po hodnikih hodijo gospodje „narodni oči“ (očetje) in se pogovarjajo. Reče eden: „Svinjarija je to, škandal je to“ — in vrže časopis v kot. Reče drugi: „Svinjarija je to, škandal je to“ — in vrže časopis v kot. Potem odideta ogorčena vsak v svoj klub in pišeta interpelacije, polne svete jeze nad ostudno korupcijo. V tajništvu se srečata. „Kaj imaš ti?“ — vpraša prvi. „Kaj imaš ti?“ — vpraša drugi. Ugotovita, da imata interpelacije. Kratek razgovor o vsebini — in gospoda si sežeta v roke! „Pusti ti našo stranko v miru, jaz bom pa vaša!“ — in vsa stvar je rešena na veliko zadovoljstvo obeh. Kaj se hoče? Življenje je težko, draginja raste in za denar gre trda!

Tak je običajni potek naših afer in zato jih je vedno več. Pravica ima drugod zavezane oči, pri nas pa zakovane in zato jih bo zelo težko odpreti.

Dnevne vesti.

P. t. naročnike prosimo vljudno, da nam morebitne zopetne zakasnitve v razpošiljanju „našega lista blagohotno oprostite. Krivda ne zadene niti uredništva niti naše uprave. Kadar bodo pogajanja med delodajalci in delojemalci v tiskarski stroki končana, bo list zopet redno izhajal kot doslej. — Uprava.

Dvojna mera. V členu 190. finančnega zakona odreja finančni minister, kako naj se odmerijo in vštejejo državnim uradnikom v službeno dobo vojna leta. Ta določila veljajo pa le za državne uradnike v Srbiji. Mi nimamo nič proti temu, če dobe srbski uradniki kak priboljšek, dvomimo pa, da bi take določbe kot jih namerava finančni minister, bile umestne. Gre namreč pri tem tudi za to, iz čegavih dohodkov se bodo krili stroški. Če se bodo krili iz državnih dohodkov, kakor je pričakovati, se moramo pač vprašati, zakaj ne bi te določbe veljale tudi za ostale dele države. Pri invalidih je tako in država še stoji. Zakaj to ne bi bilo mogoče tudi pri državnih uradnikih?

Vlada neposredno pred odstopom. Dr. Gregor Žerjav postane minister.

Veseliče. Veliki lepaki oznanjajo svetu dan za dnem veselilne prireditve: koncerte, zabave, družabne venčke, predvsem pa ples. Delavci in mali uradniki pa sklicujejo shode — proti draginji! To razmerje ni zdravo.

Dr. Velizar Jankovič, minister na razpoloženju, je bil pretekli teden v Ljubljani. Na kolodvoru ga je pričakoval pokrajinski namestnik g. Hribar, toda zastoj. Mnogo bolje je bil poučen o dnevu in uri prihoda g. ministra v Ljubljano g. dr. Niko Županič. Ker je po zadržanju g. ministra njegov prihod v Ljubljano veljal edinole ureditvi neklih zadev monopolske uprave in ne politiki, zato je verjetno, da se je sukal pogovor med g. ministrom Jankovičem in dr. Županičem samo okrog raznih vrst cigar in cigaret. Tudi pred svojim odhodom je blagovolil g. minister dr. Županiča še počastiti v poslovljni avdijenci.

Nov „separatist“. Liberalni „Slov. Narod“ se je energično spustil v boj proti nameravani razdelitvi Slovenije v dve „oblasti“. Sam pravi, da se je zganil šele ob dvanajsti uri, katero odkrito priznanje moremo samo pohvaliti. Zato ga pa drugi „demokratski“ listi psujejo s „separatistom“ in mu tudi sicer groze. Delajo ž njim toraj, kakor je delal „Slovenski Narod“ z nami meseca aprila in

maja tega leta. Prosim, da se pogleda, kako je pozdravil „Narod“ naš list, ko je izšel: „Separatistično glasilo!“ No, sedaj je i njega doletelo prav isto. Mari-borski „Tabor“ ga je prvi nagnal. Tudi „Jutro“ ga je očetovsko podučilo, kakor že zna. Zdi se nam, da prihajajo „separatisti“, „protidržavni elementi“, „rdeči jezuiti“, „prevratne sile“ v modo. Nekoga dne utegnemo slišati kričati „Jutro“ in njegove kompanjone takole: „Kaj? Mi smo bili vedno separatisti, prevratni elementi in prijatelji ljudstva, ampak onile tam okoli „Avtonomista“, ti so pravi centralisti, vrtajo Srbom trebue z lažmi o našem čilem, vrlm slovenskem ljudstvu...“ — Kolo časa se vrtil počasi sicer, toda se! Na svetu in zlasti v Jugoslaviji pa je vse mogoče. Ampak takrat se bomo skrili, tako nas bo sram!

Kranjci in Štajerci so zopet oživeli. Odkar so proglasili centralistični gospodje svoj načrt delitve Slovenije na dve oblasti, se je vnel ljut boj med obema strankama, ki smo ga mi že zdavnaj predvidevali in prorokovali. Takrat so se nam porogljivo smejali. Danes se vrši boj točno po programu.

Pametno stališče, ki ga je zavzel zadnji čas „Slovenski narod“ glede nameravane razdelitve Slovenije na dve upravni enoti, odobravaljo tudi naši slovenski bratje v okupiranih krajih. Tako vsaj zatrjuje glavni urednik „Slov. Nar.“ g. Rasto Pustoslemšek v svojem listu in mi nimamo vzroka, da mu ne bi verjeli. Dovoljujemo si pa omeniti, da smo se na ta argument tudi mi že od vsega početka opirali, toda v živem spominu nam je še, koliko blata so takrat centralisti zmatali na nas, češ da Slovencev ne bo osvobodila izpod tujega jarma mala Slovenija, ampak le velika Jugoslavija! (Kakor da v Jugoslaviji ne bi mogli živeti tudi kot Slovenci!) Tako se časi izpreminjajo! Danes se v Sloveniji za centralizem ne poteguje nihče več, razun peščice ljudi, ki upajo vsi po vrsti postati ministri!

Beda v družinah državnih uradnikov je dosegla tak višek, da je odpomoč nujna. Zadnji val draginje, ki je prišel ravno na jesen, ko se morajo družine preskrbeti z živili, obutvijo in perilom, je marsikaterega družinskega očeta spravil v pravi obup. Vlada pa se ne gane. Pravijo, da pripravljajo novo službeno pragmatiko. Mi mislimo, da se nova službena pragmatika pri se-

danjih raznolikih upravnih sistemih v državi, ne dá stresti iz rokava. Enotni službeni red državnih nameščencev ne more biti dober in pravičen, dokler ni izednačena tudi državna uprava. To pa še dolgo in dolgo ne bo, ker biti ne more. Zato bi bilo za enkrat praktičnejše stremeti za primernim poviškom dohodkov, ki bi bilo lahko prav znatno — če bi se drugje malo bolj hranilo in se število osebja ne poviševalo z umetno stvorjenimi novimi „oblastmi“.

Tudi v delavskih krogih je zadnji draginjski val izval številna mezdna gibanja. Beda v delavskih krajih je naravnost neznosna, zlasti tudi, ker narašča dnevno brezposelnost v nekaterih obrtnih in industrijskih panogah. Pričakovati je še ta mesec celo vrsto mezdnih sporov in izbruhov latentnega boja med de-

lom in kapitalom. Delavski razred je po dogodkih zadnjega leta sicer znatno oslabiljen, vendar bo socialno gibanje pod silo težkih življenskih razmer neprestano naraščalo, zlasti pri nas v Sloveniji. Srednji stan je vzela vojna; ni ga več. Bolj in bolj so vidne konture med edini-ma dvema razredoma družbe: med ljudstvom in kapitalisti. Socijalni boji bodo znova pretresali vse narodno gospodarstvo.

Zakaj je treba cerkve podreti? Ne samo katoliških, ampak vse, tudi pravoslavne? Odgovor: V krajih, kjer bodo cerkve podrti, bo rasel trikrat debelejši krompir kot doslej in zemlja bo rodila vsak teden. Krave se bodo teletile vsak dan in rodile same junce. To jih bo! To-rej vsi na delo nad cerkve!

Gospodarstvo.

Razprodaja.

Še pred nedavnim časom so mnogo govorili in pisali o „razprodaji“ na Dunaju in sploh v Nemški Avstriji. Vse je bilo v tej srečni deželi neverjetno po ceni in zlasti iz Jugoslavije so romali ljudje v Nemško Avstrijo kot v neko obljubljeno deželo nakupovat najrazličnejše blago, ki se je dobilo tam po naravnost smešno nizkih cenah, nizkih seveda za tiste, ki so razpolagali s tujo valuto.

Ta pojav sprva ni bil čuden. Avstrijska vlada je pri nas nakupovala moko po istih cenah kakor smo jih plačevali mi, potem je moko prepeljala v Avstrijo in jo oddajala komaj za četrtino nakupne cene. To postopanje avstrijske vlade bi bilo pravilno in zelo socialno, če bi bila imela avstrijska država dovolj dohodkov, da si lahko privoščiti tak „špas“. Teh dohodkov pa ni imela, ampak je krila svoje izdatke s papirnatim denarjem, za katerega danes nihče več nič ne da, tako da že dunajski trgovci prodajajo svoje blago raje za dolarje kot za malovredne krone.

S svojo finančno politiko je pa Avstrija vsaj trenutno dosegla dvoje. V političnem oziru je dosegla, da so bile njene državne blagajne vedno prazne, in s tem je dokazala antanti, da ne more plačati niti vinarja vojne odškodnine. V gospodarskem oziru pa je napravila svojo industrijo sposobno za konkurenco s celim svetom, ker delavca ni redil fabrikant, ampak država.

Avstrijska državna dobrodelnost pa se je začela bližati svojemu koncu. Država tistih milijardnih števil ne prenaša več, koncem koncev avstrijski vladi ne preostaja nič drugega, kakor da se vrne na normalno pot in reče svojim prebivalcem: „Hranite se in redite se sami, jaz vas ne morem več!“

Ta preokret v finačni politiki Nemške Avstrije je čisto izpremenil tamošnji gospodarski položaj. Sedaj mora fabrikant rediti delavca in ker je delavec drag, so cene vsemu blagu silno poskočile in dosegle neverjetno višino, tako da prihaja v srečni Avstriji skoro vsak dan od draginjskih izgrediv.

Nobenega dvoma pa ni, da Nemška Avstrija gospodarsko prav hitro lahko ozdravi, samo če hoče. Avstrija razpolaga z jako dobrim uradniškim aparatom in če obdavči kmete, fabrikante in trgovce po kurzu nemškega denarja in ne po nekih zastarelih predpisih iz nekdanje srečne dobe, se dajo milijarde sedanjega nalašč narejenega državnega dolga prav kmalu odkupiti!

Primer Nemške Avstrije je tudi za nas jako poučen. Mi hodimo v mnogih ozirih po isti gospodarski poti, po kateri je šla Nemška Avstrija; razlika je samo v tem da je Avstrija iz političnih ozirov

kot premagana in na plačevanje odškodnine obsojena dežela morala hoditi po označeni poti, mi pa hodimo po njej, ker drugače ne znamo.

Poglejmo slučaj z živinsko trgovino pri nas. Nedavno so poročali listi, da je dobila neka tvrdka v Mariboru dovoljenje, da sme na teden izvoziti nekaj vagonov mesa iz naše države v Švico, kjer stane en kilogram mesa celih 200 K, kar znaša v švicarski valuti okroglo 3 do 4 švicarske franke. Kakšna pa je cena živine pri nas? Mesarji prodajajo meso v Sloveniji povprečno po 30 kron kilogram, v tej ceni je pa že zaračunan dobiček mesarjev. Kilo žive teže stane pri kmetih baje 10—15 kron. Lahko je ponekod več, drugod manj; ta mala razlika nič ne ovira vprašanja: Ali je taka velilkanska razlika med nakupno ceno pri nas in prodajno ceno v Švici opravičena? Drugič: V čegav žep gre ta velilkanska razlika?

Vsak vidi, da je to razmerje nezdravo. Tukaj nekaj ni v redu.

Primer Nemške Avstrije kaže, da se je treba in se bo tudi nam čimdalje bolj treba prilagoditi cenam na svetovnem trgu, da bo dobiček imel producent in ne prekupčevalski muhi. Mi smo čisto pri prascu ne razlikujemo od teleta, pa vendar spravljajo v svoje malhe milijonske dobičke. Med državnimi uradniki in stalno plačanimi nameščenci bo sicer završalo, ampak ne za dolgo, če bo znala država od dobro prodajajočih producentov iztirjati tudi potreben znesek na davkih, da bo nagradila svoje osebje lahko tako, da bo tudi to moglo živeti. „Draginja“ je namreč nekaj relativnega in nič absolutnega in se da „ubiti“ ali tako, da ohranimo sedanje prejemke in se cena blagu zniža, ali pa ostanemo sedanje cene (oziroma še zrastejo), če dobim primerno večje dohodke. Mešati se pa ta dva principa ne da, kakor se ne da z nobeno prisilno zakonodajo in z različnimi protidraginjskimi odredbami komandirati cen, ki jih določa svetovni kurz (vrednost) našega denarja. Vrednost našega denarja v svetu je stvar zase in tu ne pomagamo nič drugega kot da se navadimo ž njim računati. Če je denar dober, ga je treba manj, če je denar slab, ga je treba več — preko tega dejstva ne pomaga nobeno občinsko sodišče proti draginji. Živeti se da z boljševiskimi rublji — teh je treba na vagone — živeti se da z dolarji — teh je treba bolj malo (ampak bolje je, če jih je več). Na vsak način pa je treba gledati na dvoje: da se izognemo nepotrebnemu razprodaju in da dvignemo našo valuto.

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. — Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. — Tiska: Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Kapital: R 20.000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve o' rog R 6.000.000

Podružnice:

Novomesto in Rakek. Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektni, deviz, valut — Eskompt menic, terjatev, faktur. Akreditivi — Borza.

Gospodinje, pozor!
Cene našega prvovrstnega izdelka so nižje kakor pri importiranem, tujezemskem milu. Sezite tedaj le pogumno po njem!

„Zlatorog - milo“

Glavno zastopstvo prve mariborske tovarne mila, prej C. BROS v Mariboru, za Kranjsko:
R. Bunc in drug,
Ljubljana, Gosposvet. c. 7.

Gospodarska zveza Manufakturni oddelek

Ljubljana, Dunajska cesta št. 29 na dvorišču

Oglejte si veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega blaga, velika izbira čevljev in raznovrstnega usnja na debelo in drobno.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Vplačana deln. glavnica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567.
Ček. račun št. 12 205

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Ima posebni ameriški oddelek in prvovrstne zveze z inozemskimi bankami.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

GOSPODARSKA ZVEZA

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 29

Oglejte si razstavo najnovejših poljedelskih strojev vseh vrst.

Jugoslovanski kreditni zavod

Marijin trg 8 Wolfova ulica 1 – Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun

Ustanov. septembra 1919.
Prometa v lanskem letu nad 128.000.000 kron

4 1/2 %

čistih brez odbitka rentnega davka.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Naročajte in širite
„AVTONOMISTA“!

Popolnoma varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici v Ljubljani

poleg nunske cerkve
registr. zadruga z omejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. :: Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštno ček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejeme, proti porošvu itd. Prodaja srečk državne razredne loterije.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/I.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.
Interesna skupnost z Svepčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.